

UDK: 343.346 (497.6RS)

KRIVIČNOPRAVNA ZAŠTITA JAVNOG SAOBRAĆAJA U REPUBLICI SRPSKOJ

CRIMINAL LAW PROTECTION OF PUBLIC TRAFFIC IN REPUBLIKA SRPSKA

Miodrag N. Simović¹, Dragan Jovašević² i Vladimir M. Simović³

Sažetak: Uređenje i unapređenje bezbjednosti javnog saobraćaja na putevima predstavlja oblast saobraćajnog prava (zakona i podzakonskih akata). U slučaju kršenja saobraćajnih propisa, dolazi do prouzrokovanja posljedica po život, zdravlje i tjelesni integritet učesnika u javnom saobraćaju, odnosno do nastupanja materijalne i nematerijalne štete. Smatra se da godišnje na putevima u svijetu uopšte biva usmrćeno i tjelesno povrijeđeno više lica nego u oružanim sukobima koji se dešavaju širom meridijana. Stoga, sva savremena zakonodavstva pokušavaju da sistemom kaznenih sankcija (prekršajnih i krivičnih), ne samo represivno, već i preventivno djeluju u pravcu smanjenja broja saobraćajnih krivičnih djela sa nesagledivim ljudskim i materijalnim gubicima. Slična je situacija i u Republici Srpskoj gdje Krivični zakon iz 2003. godine, u posebnoj glavi, propisuje krivicu i sankcije za krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja o čijim obilježjima i karakteristikama se govori u ovom radu.

Ključne riječi: javni saobraćaj, ugrožavanje, krivično djelo, odgovornost, krivična sankcija.

Abstract: Regulating and improvement of public traffic safety represents an area of traffic law (laws and bylaws). Violations of traffic regulations leads to life-threatening consequences as well as endangerment of health and bodily integrity of the public traffic participants or leads to substantive pecuniary and non-pecuniary damages. It is considered that in general there are more deaths and bodily injuries inflicted on the roads in the world annually than there are those inflicted in the armed conflicts which occur across the globe. Therefore, all contemporary legislations attempt to act in a direction of reducing a number of traffic criminal offenses with unforeseeable human and material losses through a system of criminal sanctions (misdemeanors and criminal sanctions) not only repressively but also as form of a prevention. The situation is similar in Republika Srpska where the Criminal Code from 2003 stipulates a criminally liability and sanctions for criminal offenses against public traffic safety in a special chapter. The features and characteristics of the criminal liability and sanctions for criminal offenses against public traffic safety are the subject of this paper.

Keywords: public traffic, endangerment, criminal offense, liability, criminal sanction.

1. OPŠTE KARAKTERISTIKE SAOBRAĆAJNOG KRIMINALITETA

Saobraćajna krivična djela ili krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja iz glave XXXII Krivičnog zakona Republike Srpske⁴ predstavljaju posebnu kategoriju opšteopasnih krivičnih djela budući da se njihovom radnjom izvršenja prouzrokuje opasnost po život, tjelesni integritet i zdravlje individualno neodređenih ljudi, odnosno njihovu imovinu neodređenu po vrsti, obimu i vlasništvu (Jovašević, 2014, 178–181). Zbog te karakteristike, ova su djela bila sistematizovana u ranijem jugoslovenskom socijalističkom krivičnom zakonodavstvu (sa važnošću od 1. jula 1977. godine) u grupi krivičnih djela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine.

Krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja imaju dvojaki objekt zaštite. To su: 1) bezbjednost javnog saobraćaja (suvozemnog, vazdušnog ili vodenog) i 2) opšta sigurnost ljudi i imovine.

---

¹ Sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, dopisni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, inostrani član Ruske akademije prirodnih nauka i član Evropske akademije nauka i umjetnosti, Sarajevo, Ulica Reisa Džemaludina Čauševića 7/III, Bosna i Hercegovina, e-mail vlado_s@blic.net

² Redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Nišu, Trg kralja Aleksandra 11, 18000 Niš, Srbija, e-mail jovashana@ptt.rs

³ Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine i docent Fakulteta za bezbjednost i zaštitu Nezavisnog univerziteta u Banjoj Luci, Kraljice Jelene 88, Sarajevo, e-mail vlado_s@blic.net

⁴ Krivični zakon Republike Srpske (2003), Službeni glasnik Republike Srpske br. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12 i 67/13. U daljem tekstu: KZRS.

S obzirom na to da prvi objekt zaštite ima pretežni, primaran, prevalentan značaj, to su ova djela i sistematizovana u posebnu grupu. Javni saobraćaj je nužna i potrebna društvena i privredna djelatnost od značaja za cjelokupno stanovništvo i privredni život zemlje, pa i šire. Saobraćajna sredstva kojima se odvija javni saobraćaj (u vidu motornih vozila ili drugih prevoznih sredstava bez obzira na pogon) su omogućila veliku pokretljivost ljudi i robe unutar jedne države i između više država, pa i čitavih kontinenata (Trajković, 1980, 3–14). Zbog posebnog značaja i potrebe da se obezbijedi sigurno i bezbjedno odvijanje javnog saobraćaja u cjelini ili u pojedinim segmentima, sva pozitivna krivična zakonodavstva (Jovašević, 2000, 205–210) predviđaju „saobraćajna krivična djela“ kao segment saobraćajne delinkvencije (u smislu sveukupnosti protivpravnih ponašanja kojima se ugrožavaju ili povređuju odnosi, dobra i vrijednosti u obavljanju javnog saobraćaja gdje, pored krivičnih djela, spadaju i prekršaji). Cilj ovih inkriminacija jeste da se prijetnjom primjene kazni preventivno podigne pažljivost i svijest svih učesnika u saobraćaju, da sa pojačanim oprezom i odgovornošću poštuju saobraćajne propise i tehnička pravila u javnom saobraćaju i korišćenju saobraćajnih sredstava i, na taj način, doprinesu sprečavanju saobraćajnih nezgoda sa velikim ljudskim i materijalnim gubicima (Jovašević, 2001, 42–53).

Radnja izvršenja ovih krivičnih djela se sastoji u nepostupanju po propisima o bezbjednom učešću u javnom saobraćaju od strane njegovih učesnika (Jovašević, Ikanović, 2012, 315–317). Dakle, ovdje se radi o blanketnim krivičnim djelima čiju sadržinu upotpunjavaju propisi iz oblasti javnog saobraćaja (tzv. saobraćajno pravo).

Posljedica ovih krivičnih djela (Lazin, 1986, 75–78) se javlja u vidu ugrožavanja javnog saobraćaja. Ona može da se javi u dva vida, i to kao: 1) konkretna i 2) apstraktna opasnost za bezbjednost javnog saobraćaja, odnosno za život, tjelesni integritet ili zdravlje ljudi i njihovu imovinu većeg obima.

U ovu posljedicu ulaze laka tjelesna povreda i imovinska šteta koja se ne smatra velikom (Petrović, Jovašević, 2005, 291–294). Zapravo, javni saobraćaj kod ovih djela treba da je tako ugrožen da je doveden u opasnost život, tjelesni integritet ili zdravlje ljudi ili imovina većeg obima. U slučaju da je usljed preduzete radnje izvršenja (nepostupanja po saobraćajnim propisima) nastupila posljedica u vidu povrede – kao smrt jednog ili više lica ili imovinska šteta velikih razmjera, tada osnovno djelo dobija težu kvalifikaciju i postaje teško djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja.

U pogledu krivice, ova krivična djela se vrše sa umišljajem ili iz nehata koji preteže, pa se zapravo, s obzirom na brojnost ovih krivičnih djela u sudskim statistikama kriminaliteta, nehatna krivična djela i smatraju najčešće izvršavanim krivičnim djelima uopšte (Ilić, 1998, 7–11). Dakle, priroda ovih djela ukazuje da se u praksi češće javlja nehatno izvršenje djela (Međedović, 1996, 77–86). Kod ovih djela dolazi i do primjene instituta skrivljene neuračunljivosti ili skrivljene bitno smanjene uračunljivosti (actiones liberae in causa), shodno odredbi člana 14 stav 3 KZRS.

Kao izvršilac ovih krivičnih djela najčešće se javlja svako lice koje se na bilo koji način, bilo kojom svojom djelatnošću ili u bilo kom svojstvu, nađe u ulozi učesnika u javnom saobraćaju. Najčešće se radi o primarnim, situacionim, nehatnim učiniocima koji nemaju kriminogena svojstva ličnosti. No, i ovdje se mogu naći takva krivična djela koja mogu da izvrše samo određena lica (npr. kod ugrožavanja bezbjednosti vazdušnog saobraćaja ili nesavjesnog vršenja nadzora nad javnim saobraćajem). U narednim izlaganjima ukazaćemo na osnovne karakteristike saobraćajnih krivičnih djela.

2. UGROŽAVANJE JAVNOG SAOBRAĆAJA

Primarno i osnovno saobraćajno krivično djelo, najčešće izvršavano krivično djelo ove vrste je propisano u odredbi člana 410 KZRS. Ono nosi naziv „Ugrožavanje javnog saobraćaja“ (Jovašević, Ikanović, 2012, 317–319). Samo djelo se sastoji u nepridržavanju saobraćajnih propisa od strane učesnika u saobraćaju na putevima čime se ugrozi javni saobraćaj tako da se dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovina većeg obima, usljed čega kod drugog nastupi teška tjelesna povreda ili imovinska šteta preko 3.000 KM (Arsović, 1991, 37–43). Iako je očigledno da se i ovo djelo može izvršiti samo u „javnom“ saobraćaju, to nije izričito naznačeno u samom nazivu djela, za što nema opravdanja.

Објект заштите је двојакo одређен као: 1) безбједност јавног саобраћаја и 2) живот и тијело људи, односно имовина већег обима. Радња извршења је непридржавање саобраћајних прописа у саобраћају на путевима⁵. То је поступање противно саобраћајним прописима, њихово кршење, било да се радња састоји у чинjenju (поступању противно саобраћајним прописима) или нечинjenju (непоступању по саобраћајним прописима). Овако одређена радња извршења указује на blanketни карактер djела⁶ чија се садржина утврђује на бази прописа из области безбједности јавног саобраћаја на путевима (Павишић, Grozdанић, Веић, 2007, 614–619).

За постојање и правну квалификацију овог кривичног djела потребно је испуњење још три елемента (Babić, Marković, 2007, 332–335):

- радња извршења се предузима на одређеном мјесту – у саобраћају на путевима,
- као учинилац djела се јавља учесник у саобраћају и
- за постојање овог djела потребно је да је другом лицу нанјета тешка тјелесна повреда (у било ком облику) или имовинска штета у износу преко 3.000 KM. Ово није последица djела, већ објективни услов инкриминације (законодавни мотив кањжаванја) који радњи учиниоца даје карактер кривичног djела. Све док не наступе ове повреде услед propуста учесника у јавном саобраћају, нема кривичног djела, већ постоји прекршај.

Последица djела је угрожавање јавног саобраћаја којим се ствара конкретна опасност за живот или тијело људи или имовину већег обима⁷, при чему се та опасност изразила у наступању тешке тјелесне повреде или имовинске штете другом лицу која прелази износ од 3.000 KM (Mrvić Petrović, 2005, 334–336).

Извршилац djела може да буде само учесник у саобраћају на путевима, а у погледу кривце могућ је умишљај или нехат (Vešović, 1979, 102–113).

За умишљајно извршење djела propisana је казна затвора од шест мјесeci до пет година, а за нехатно djело новчана казна или казна затвора до три године.

Учиниоцу овог djела се може изрећи још једна кривична санкција. То је мјера безбједности забрана управљања моторним возилом одређене врсте и категорије за вријеме од три мјесeci до пет година, рачунајући од дана правноснажности судске presude (члан 61 KZRS). Ову мјеру безбједности суд може изрећи учиниоцу кривичног djела против безбједности саобраћаја када постоји опасност да ће он управљајући моторним возилом поново учинити такво кривично djело (Petrović, Jovašević, 2005, 354–356).

Тежи облик овог кривичног djела постоји ако је услед предузете радње непридржавања саобраћајних прописа наступила тежа последица у виду смрти једног или више лица. За ово djело су propisane различите казне, зависно од основног облика djела и врсте кривце учиниоца.

3. UГРОЖАВАЊЕ ПОСЕБНИХ ВИДОВА САОБРАЋАЈА

„Угрожавање посебних видова саобраћаја“ је друго саобраћајно кривично djело предвиђено у члану 411 KZRS. Djело се састоји у кршењу саобраћајних прописа о безбједности жељезничког, аутобуског, трамвајског, тroleјбуског, бродског или саобраћаја жићаром чиме се изазове незгода (Jovašević, 2001, 42–53). Иако је очигледно да се и ово djело може извршити само у „јавном“ саобраћају, то није изричито наведено у самом називу djела.

Објект заштите је двојакo одређен као: 1) безбједност посебних видова јавног саобраћаја и 2) живот и тијело људи, односно имовина већег обима.

---

⁵ Закључак да једна одређена величина брзине војње није била прилагођена условима војње у складу са законом, логички нужно (као своју премису) претпоставља утврђење и оне величине брзине која би, у смислу истог законског propisa, била прилагођена датој саобраћајној ситуацији (рјешење Vрховног суда Републике Српске, КЖ. 2/92 од 21. маја 1993. године).

⁶ Код кривичног djела са blanketном диспозисијом неопходно је да суд у образложеном presуди, поред навођења чинjenica и околности које представљају обилежје овог кривичног djела, наведе и материјалноправни propis од којег зависи постојање тог djела и кривца његовог учиниоца.

⁷ Имовина већег обима, у смислу начелног правног мишљења које је усвојено на сједници Кривичног одјелjenja Vрховног суда Републике Српске од 30. јуна 2004. године, прелази износ од 30.000 KM (Domaća и страна судска пракса, Okружни суд, Banja Luka, (2), 2004/05, 31–33).

Radnja izvršenja (Đorđević, 2002, 49–62) je kršenje saobraćajnih propisa propisa o bezbjednosti željezničkog, autobusnog, tramvajskog, trolejskog, brodskog ili saobraćaja žičarom. To je postupanje protivno saobraćajnim propisima, njihovo kršenje, bilo da se radnja sastoji u činjenju (postupanju protivno saobraćajnim propisima) ili nečinjenju - nepostupanju po saobraćajnim propisima (Jovašević, Ikanović, 2012, 319 i 320). Ovako određena radnja izvršenja ukazuje na blanketni karakter djela čija se sadržina utvrđuje na bazi propisa iz oblasti bezbjednosti posebnih vidova javnog saobraćaja.

Za postojanje djela je potrebno ispunjenje još tri elementa (Lazarević, 1993, 136–139): 1) radnja izvršenja se preduzima u određenoj vrsti javnog saobraćaja koji služi za prevoz ljudi i robe, 2) kao učinilac djela se javlja učesnik u saobraćaju i 3) za postojanje ovog djela potrebno je da je izazvana saobraćajna nezgoda, bez obzira na obim i intenzitet posljedica.⁸

Učinilac ovog djela može da bude svaki učesnik u posebnim vidovima javnog saobraćaja. U pogledu krivice moguć je umišljaj ili nehat.

Za umišljajno izvršenje djela propisana je kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina, a za nehatno djelo kazna zatvora do tri godine.

Djelo ima dva teža oblika ispoljavanja.

Prvi teži oblik djela, za koji su propisane različite kazne, zavisno od osnovnog oblika djela i stepena krivice, postoji ako je usljed preduzete radnje izvršenja nastupila teža posljedica u vidu teške tjelesne povrede jednog ili više lica ili imovinske štete velikih razmjera. Ova teža posljedica mora biti u uzročno-posljedičnoj vezi sa preduzetom radnjom izvršenja i u odnosu na nju učinilac postupa sa nehatom.

Drugi teži oblik ovog djela postoji ako je usljed preduzete radnje izvršenja osnovnog djela sa nehatom nastupila smrt jednog ili više lica. I ovdje zakon propisuje različite kazne, zavisno od osnovnog oblika djela koji je prouzrokovao znatno težu posljedicu.

4. UGROŽAVANJE SAOBRAĆAJA OPASNOM RADNOM ILI SREDSTVOM

U članu 412 KZRS je predviđeno krivično djelo „Ugrožavanje saobraćaja opasnom radnjom ili sredstvom“. Ovo djelo se sastoji u ugrožavanju javnog saobraćaja čime se dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili njihova imovina većeg obima uništenjem, uklanjanjem ili težim oštećenjem saobraćajnih uređaja, sredstava, znakova ili uređaja za signalizaciju koji služe bezbjednosti javnog saobraćaja, davanjem pogrešnih znakova ili signala, postavljanjem prepreka na saobraćajnicama ili na drugi sličan način. Iako je očigledno da se i ovo djelo može izvršiti samo u „javnom“ saobraćaju, to nije izričito naznačeno u samom nazivu djela, kao što je slučaj u drugim savremenim krivičnim zakonima.

Objekt zaštite je dvojako određen. To su: 1) bezbjednost javnog saobraćaja i 2) život i tijelo ljudi i njihova imovina većeg obima.

Kao objekt napada ovog djela javljaju se: saobraćajni uređaji, sredstva, znakovi ili uređaji za signalizaciju koji služe bezbjednosti saobraćaja.

Djelo ima tri oblika (Milanović, 2005, 237–250).

Prvi oblik djela (Jovašević, 2003, 393 i 394) se sastoji u ugrožavanju javnog saobraćaja čime se dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili njihova imovina većeg obima uništenjem, uklanjanjem ili težim oštećenjem saobraćajnih uređaja, sredstava, znakova ili uređaja za signalizaciju koji služe bezbjednosti saobraćaja (Turković *et al.*, 2013, 294–296).

Radnja izvršenja se sastoji iz više alternativno predviđenih djelatnosti. To su:

- uništenje - potpuno razaranje supstance iz koje je predmet sačinjen ili njegovog oblika tako da više uopšte ne može da služi prvobitnoj namjeni (Sokolović, 1979, 112–119),
- uklanjanje - premještanje predmeta sa mjesta na kome se nalazio i gdje je vršio svoju funkciju i njegovo sklanjanje na drugo, najčešće nepoznato mjesto i

---

⁸ Za ovo djelo nije potrebno nastupanje štete u najmanjem određenom iznosu, već samo dovođenje u opasnost imovine većeg obima.

- теже оштећење - привремено, краткотrajно или djelimično onеспособљење предмета тако да не може да служи својој namjeni краће или дује vrijeme, али се његова употребљивост може повратити поправком оштећеног дијела или његовом замjenом новим дијелом. Ово оштећење мора да се јави у већем обиму или stepenu.

За постојање djела је bitно да се ове djelatности предузимају у односу на одређене предмете: саобраћајне уређаје, средства, знакове или уређаје за сигнализацију који служе безбједности саобраћаја.

Други облик djела се састоји у давању погрешних знакова или сигнала. То је djelatност којом се други учесници у саобраћају доводе или одржавају у заблуди тако што им се upућују знаци или сигнали који не одговарају propisanом понашању у конкретној саобраћајној ситуацији.

Трећи облик djела се састоји у постављању препрека на саобраћајницама чиме се onемogućава у потпуности или се sprečава normalно одвијање саобраћаја за одређено vrijeme или на одређеном mјесту. No, ово се djело може извршити и другом djelatношћу која је podobна да доведе до угрожавања јавног саобраћаја.

Posljedica djела је угрожавање јавног саобраћаја којим се stvara конкретна opasnost за живот или tijelo ljudi или imovinu већег обима.

Izvršilac djела може да буде svako lice, а у погледу krivice могућ је umišljaj или nehat.

За umišljajно извршење djела је propisana kazna zatвora до три године, а за nehatно djело novčana kazna или kazna zatвora до једне године.

Djело има два тежа облика ispolјavanja за која је propisano pooštreno kažnjavanje.

Prvi тежи облик djела за који су propisane različite kazne, зависно од основног облика djела и stepena krivice, постоји ако је usljed предузете радње извршења наступила тежа posljedica у vidу теške tјелесне povреде једног или више лица или imовинске štете великих размјера. Ова тежа posljedica мора бити у узрочно-posljedičnoј vezi са предузетом радњом извршења и у односу на њу učinilac postupa са nehatом.

Други тежи облик овог djела постоји ако је usljed предузете радње извршења основног djела са nehatом наступила smрт једног или више лица. I ovdje закон propisuje различите kazne, зависно од основног облика djела који је prouzrokovao znatно тежу posljedicu.

5. NESAVJESNO VRŠENJE NADZORA NAD JAVNIM SAOBRAĆAJEM

Specifično саобраћајно krivično djело које не врши учесник у јавном саобраћају, већ друга лица је predviђено у одредби члана 413 KZKS. Оно носи назив „Nesavjesno vršenje nadzora nad јавним саобраћајем“. Djело чини одговорно lice које nesavjesно врши dužности у vezi са безбједношћу јавног саобраћаја, objekata, превозних sredstava или саобраћајница или које изда nalog за vožnju или је dopusti iако зна да се radi о vozaču који nije у stanju да безбједно upravlja motornim vozilом чиме се izazove opasnost за живот или tijelo ljudi или за imovinu већег обима.

Objekt zaštite је безбједност јавног саобраћаја, док се као objekt napada јављају: саобраћајнице, objekti и превозна средства на njима.

Djело има два основна облика ispolјavanja.

Prvi основни облик djела чини одговорно lice коме је povјeren nadzor над stanјem и održavanјem саобраћајница и objekata на njима, превозним sredstvima или јавним саобраћајем или над ispunјavanјem propisanih uslova rada vozača или коме је povјereno rukovoђење vožnjом које nesavjesно, alјkavo, nekvalitetно, neblagovremeno врши dužности у vezi са безбједношћу јавног саобраћаја, objekata, превозних sredstava или саобраћајница.

Други основни облик djела чини такође одговорно lice које изда nalog за vožnju или које dopusti vožnju iако зна да се radi о vozaču који zbog umora, bolesti, uticaja alkohola или других razloga nije у stanju да безбједно upravlja motornim vozilом или ако је vozilo neispravно.

У оба облика posljedica djела се јавља у vidу konkretne opasности – izazivanje opasности за живот или tijelo ljudi или за imovinu већег обима.

Kao učinilac djela može se javiti samo odgovorno lice koje je nadležno za bezbjednost javnog saobraćaja, saobraćajnica, objekata ili prevoznih sredstava.

Djelo se može izvršiti sa oba oblika krivice: sa umišljajem i sa nehatom.

Za umišljajno izvršenje djela je propisana kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina, a za nehatno djelo kazna zatvora do tri godine.

Ovo krivično djelo ima dva teža oblika ispoljavanja (Lazarević, 1993, 144 i 145).

Prvi teži oblik djela, za čije je umišljajno izvršenje propisana kazna zatvora od jedne do osam godina, a za nehatno djelo kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina, postoji ako je usljed preduzete radnje izvršenja osnovnog djela nastupila iz nehata teža posljedica u vidu: a) teške tjelesne povrede jednog ili više lica ili b) imovinske štete velikih razmjera. Ove teže posljedice moraju biti u uzročno-posljedičnoj vezi sa preduzetom radnjom izvršenja osnovnog djela.

Drugi teži oblik djela postoji ako je usljed preduzete radnje nesavjesnog vršenja nadzora nad javnim saobraćajem nastupila smrt jednog ili više lica. I ovdje teža posledica, u vidu nehatno prouzrokovane smrti drugog lica, mora biti u uzročno-posljedičnoj vezi sa preduzetom radnjom izvršenja osnovnog djela. Za umišljajno izvršenje djela je propisana kazna zatvora od dvije do 12 godina, dok za nehatno izvršenje ovog djela KZRS propisuje kaznu zatvora od jedne do osam godina.

6. NEPRUŽANJE POMOĆI LICU POVRIJEĐENOM U SAOBRAĆAJNOJ NESREĆI

Posljednje saobraćajno krivično djelo iz člana 414 KZRS nosi naziv „Nepružanje pomoći licu povrijeđenom u saobraćajnoj nesreći“. Ovo je supsidijarno krivično djelo i predstavlja primjer „pravog krivičnog djela nečinjenja“. Djelo čini vozač motornog vozila ili drugog prevoznog sredstva koji ostavi bez pomoći lice koje je tim prevoznim sredstvom ili radi njega povrijeđeno (Perović, 1984, 84–92). Motorno vozilo je, u smislu člana 147 stav 24 KZRS, svako saobraćajno sredstvo na motorni pogon u suvozemnom, vodenom i vazdušnom saobraćaju (Simović et al., 2010, 312).

Objekt zaštite je život povrijeđenog lica u saobraćajnoj nesreći.

Radnja izvršenja je ostavljanje bez pomoći lica koje je povrijeđeno u saobraćajnoj nesreći ili čija je povreda prouzrokovana prevoznim sredstvom učinioaca. To je nečinjenje, propuštanje da se povrijeđenom licu, čijoj je povredi sam učinilac doprinio svojom prethodnom radnjom, pruži pomoć - bilo na licu mjesta, odvoženjem do najbliže medicinske ustanove ili pozivanjem medicinske pomoći (Pavišić, Grozdanić, Veić, 619 i 620).

Lice koje je povrijedilo drugog svojim prevoznim sredstvom ili izazivajući saobraćajnu nesreću u kojoj je ono povrijeđeno na drugi način, dužno je da mu pruži pomoć bez obzira na to kakva je povreda u pitanju: laka, teška ili posebno teška i bez obzira na to da li se pomoć može uspješno pružiti, pa čak i kada povreda nije vidljiva. Za postojanje djela potrebno je da je vozač koji je nanio povredu, odnosno prouzrokovao nesreću bio objektivno, stvarno, faktički u mogućnosti da pruži pomoć (Lazarević, 1993, 142–144).

Tako, ovog djela nema: 1) ako je drugi učesnik u saobraćaju odvezao povrijeđenog da mu se pruži ljekarska pomoć, 2) ako povrijeđeni, koji je u svjesnom stanju, izričito odbije da mu vozač koji ga je povrijedio pruži pomoć, odnosno ako odbije pomoć i drugih koje ovaj angažuje, 3) ako je usljed nanijete povrede nastupila trenutna smrt povrijeđenog i 4) ako je sam vozač motornog vozila ili drugog prevoznog sredstva povrijeđen⁹.

Posljedica krivičnog djela se sastoji u stvaranju konkretne opasnosti za život lica koje je prethodno povrijeđeno u saobraćajnoj nesreći, bez obzira na to da li ova nezgoda ispunjava obilježja saobraćajnog krivičnog djela ili saobraćajnog prekršaja.

Izvršilac djela može da bude vozač motornog vozila ili drugog prevoznog sredstva koji je izazvao saobraćajnu nesreću, a u pogledu krivice potreban je umišljaj.

Za ovo je djelo propisana novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine.

---

⁹ Kada se vozač poslije saobraćajne nezgode zaustavi na licu mjesta, da bi postojalo ovo krivično djelo, potrebno je da i vozač objektivno bude sposoban da pruži pomoć povrijeđenom licu.

Djelo ima dva teža oblika ispoljavanja.

Prvi teži oblik djela postoji ako je, zbog nepružanja pomoći, nastupila teška tjelesna povreda (u bilo kom obliku) povrijeđenog lica. U odnosu na ovu težu posljedicu učinilac mora da postupa sa nehatom. Za ovo je djelo propisana kazna zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Drugi teži oblik djela postoji ako je zbog nepružanja pomoći nastupila smrt povrijeđenog lica pri čemu, u odnosu na težu posljedicu, učinilac postupa sa nehatom. Za ovo je djelo propisana kazna zatvora od jedne do osam godina.

7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Saobraćajna krivična djela ili krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja u Republici Srpskoj predstavljaju posebnu kategoriju opšteopasnih krivičnih djela, budući da se njihovom radnjom izvršenja prouzrokuje opasnost po život, tjelesni integritet i zdravlje individualno neodređenih ljudi, odnosno njihovu imovinu neodređenu po vrsti, obimu i vlasništvu. Radi se o opšteopasnim krivičnim djelima kojima se krše saobraćajni propisi zakonskog ili podzakonskog karaktera (iz oblasti saobraćajnog prava) i kojima se ugrožava bezbjednost javnog saobraćaja.

Javni saobraćaj je nužna i potrebna društvena i privredna djelatnost od značaja za cjelokupno stanovništvo i privredni život zemlje, pa i šire. Saobraćajna sredstva kojima se odvija javni saobraćaj (u vidu motornih vozila ili drugih prevoznih sredstava, bez obzira na pogon) su omogućila veliku pokretljivost ljudi i robe unutar jedne države i između više država, pa i čitavih kontinenata. Ali se, istovremeno, radi i o opšteopasnim sredstvima (napravama) kojima se usljed nestručnog, nesavjesnog, nekvalitetnog upravljanja izaziva opasnost po život i tijelo ljudi i imovinu većeg obima.

Zbog posebnog značaja i potrebe da se obezbijedi sigurno i bezbjedno odvijanje javnog saobraćaja u cjelini ili u pojedinim segmentima, sva pozitivna krivična zakonodavstva predviđaju „saobraćajna krivična djela“ kao segment saobraćajne delinkvencije (u smislu sveukupnosti protivpravnih ponašanja kojima se ugrožavaju ili povređuju odnosi, dobra i vrijednosti u obavljanju javnog saobraćaja gdje, pored krivičnih djela, spadaju i prekršaji). Cilj ovih inkriminacija jeste da se prijetnjom primjene kazni preventivno podigne pažljivost i svijest svih učesnika u saobraćaju da sa pojačanim oprezom i odgovornošću poštuju saobraćajne propise i tehnička pravila u javnom saobraćaju i korišćenju saobraćajnih sredstava i, na taj način, doprinese sprečavanju saobraćajnih nezgoda sa velikim ljudskim i materijalnim gubicima.

8. LITERATURA

- [1]. Arsović, M. (1991). Neki problemi odgovornosti za saobraćajne delikte. „Pravna misao“, Sarajevo, (9–10).
- [2]. Babić, M., Marković, I. (2007). Krivično pravo, Posebni dio. Pravni fakultet, Banja Luka.
- [3]. Đorđević, Đ. (2002). Zaštita života učesnika u javnom saobraćaju. „Pravni život“, Beograd, (9).
- [4]. Ilić, D. (1998). Eventualni umišljaj kod krivičnih djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja. „Izbor sudske prakse“, Beograd, (6).
- [5]. Jovašević, D. (2000). Krivičnopravni aspekti ugrožavanja javnog saobraćaja. Zbornik radova „Prevencija saobraćajnih nezgoda na putevima“, Novi Sad.
- [6]. Jovašević, D. (2001). Krivično djelo ugrožavanja javnog saobraćaja u teoriji, praksi i uporednom zakonodavstvu. „Pravo, teorija i praksa“, Novi Sad, (2).
- [7]. Jovašević, D. (2003). Komentar Krivičnog zakona Republike Srbije sa sudskom praksom. „Nomos“, Beograd.
- [8]. Jovašević, D., Ikanović, V. (2012). Krivično pravo Republike Srpske, Posebni dio. Fakultet pravnih nauka, Banja Luka.
- [9]. Jovašević, D. (2014). Krivično pravo, Posebni dio. „Dosije“, Beograd.
- [10]. Lazarević, Lj. (1993). Krivično pravo, Posebni dio. „Savremena administracija“, Beograd.
- [11]. Lazin, Đ. (1986). Posljedica kod krivičnih djela ugrožavanja javnog saobraćaja, Beograd: Sudska praksa, (6).
- [12]. Međedović, S. (1996). Vinost vozača od krivičnih dela protiv drumskog saobraćaja. „Pravni zbornik“, Podgorica, (1–2).
- [13]. Milanović, G. (2005). Krivična djela ugrožavanja javnog saobraćaja u uporednom krivičnom pravu. „Bezbjednost“, Beograd, (2).
- [14]. Pavišić, B., Grozdanić, V., Veić, P. (2007). Komentar Kaznenog zakona. „Narodne novine“, Zagreb.
- [15]. Perović, K. (1984). Umišljaj kod krivičnog djela nepružanja pomoći licu povrijeđenom u saobraćajnoj nezgodi. „Pravna misao“, Sarajevo, (3–4).
- [16]. Petrović, B., Jovašević, D. (2005). Krivično (kazneno) pravo, Posebni dio. Pravni fakultet, Sarajevo.

- [17]. Simović, M., Simović, V., Todorović, Lj. (2010). Krivični zakoni u Bosni i Hercegovini. „Fineks“, Sarajevo.
- [18]. Sokolović, S. (1979). Još nešto o krivičnim djelima protiv bezbjednosti javnog saobraćaja. „Pravna misao“, Sarajevo, (5–6).
- [19]. Trajković, M. (1980). Otmice i druga međunarodna krivična djela protiv bezbjednosti civilnog saobraćaja. „Pravna misao“, Sarajevo, (1).
- [20]. Turković, K. *et al.* (2013). Komentar Kaznenog zakona. „Narodne novine“, Zagreb.
- [21]. Vešović, M. (1979). Eventualni umišljaj i krivična djela ugrožavanja javnog saobraćaja. „Pravna misao“, Sarajevo, (5–6).